

Latvijas Republikas Senāts

LĒMUMS

Rīgā 2019.gada 9.jūlijā

Tiesa šādā sastāvā: senatori Rudīte Vīduša, Dzintra Amerika, Valters Poķis

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz/pers. A/ (*pers. A/*) pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru/pers. A/ tiktu iekļauts veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju reģistrā un viņam tiktu izsniegta Eiropas veselības apdrošināšanas karte, sakarā ar/pers. A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2018.gada 5.janvāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

Faktu izklāsts

[1] Pieteicējs /pers. A/, kurš ir Itālijas pilsonis, ir noslēdzis laulību ar Latvijas pilsoni /pers. B/. Pieteicējam un /pers. B/ ir divi nepilngadīgi bērni, kuriem ir gan Latvijas, gan Itālijas pilsonība. Pieteicējs 2015.gada nogalē vai 2016.gada janvārī (no lietas materiāliem nav iespējams noteikt precīzu datumu) pameta Itāliju un pārcēlās uz dzīvi Latvijā, lai dzīvotu kopā ar savu ģimeni. Ģimenes apvienošanās bijis galvenais iemesls, kāpēc pieteicējs pārcēlās uz Latviju. Pieteicējs plāno ilgtermiņā uzturēties Latvijā, lai audzinātu un rūpētos par bērniem. Pieteicēja dzīvesvieta deklarēta Latvijā. Kā norāda pats pieteicējs, viņš ir augsti kvalificēts inženieris un bijis darba meklējumos brīdī, kad iesniedza pieteikumu tiesā. Pieteicēja ieskatā, darba meklējumi interpretējami kā vēlme integrēties Latvijas sabiedrībā un kļūt par tās pilntiesīgu locekli līdzās Latvijas pilsoņiem. Šobrīd pieteicējs ir stājies darba tiesiskajās attiecībās. Latvijā pieteicējs uzturas uz Eiropas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecības pamata, kas atbilstoši Latvijas tiesību normām uzskatāma par terminētu uzturēšanās atļauju.

2015.gada nogalē pieteicējs par pārcelšanos uz Latviju informējis kompetentās Itālijas iestādes saskaņā ar Itālijā piemērojamām tiesību normām. Tā rezultātā pieteicējs tika reģistrēts „A.I.R.E” reģistrā (*Anagrafe degli Italiani Residenti all’Estero*), kas ir ārzemēs dzīvojošu Itālijas pilsoņu reģistrs. Šajā reģistrā ierakstītas personas, kuras pārcēlas uz dzīvi ārpus Itālijas uz laiku ne mazāku par 12 mēnešiem. Tā kā reģistrā iekļauto personu dzīvesvieta ir ārzemēs, tām ir liegta iespēja saņemt valsts nodrošinātās veselības aprūpes pakalpojumus Itālijā.

2016.gada 22.janvārī pieteicējs vērsās Latvijas Nacionālajā veselības dienestā ar lūgumu iekļaut viņu veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju reģistrā, kā arī izsniegt Eiropas veselības apdrošināšanas karti.

Nacionālais veselības dienests ar 2016.gada 17.februāra lēmumu atteica iekļaut pieteicēju veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju reģistrā, kā arī atteica izsniegt Eiropas veselības apdrošināšanas karti. Veselības ministrija ar 2016.gada 8.jūlija lēmumu Nacionālā veselības dienesta lēmumu atstāja negrozītu, norādot, ka no Ārstniecības likuma 17.panta pirmās daļas izriet, ka Eiropas Savienības pilsoņi, kuri nav nodarbināti vai pašnodarbināti, ir izslēgti no to personu loka, kas var saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus. Tā kā pieteicējs nav nodarbināts vai pašnodarbināts Latvijā un ir Itālijas pilsonis, kas uzturas Latvijā uz Eiropas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecības pamata, pieteicējs neatbilst Ārstniecības likuma 17.panta pirmajā, trešajā vai ceturtajā daļā minētajam personu lokam, kam veselības aprūpes pakalpojumi tiek sniegti no valsts pamatbudžeta. Pieteicējam veselības aprūpes pakalpojumi tiek sniegti par maksu atbilstoši Ārstniecības likuma 17.panta piektajai daļai.

[2] Pieteicējs minēto Veselības ministrijas lēmumu pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā, kura pieteikumu noraidīja.

[3] Administratīvā apgabaltiesa, izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, ar 2018.gada 5.janvāra spriedumu pieteikumu noraidīja. Spriedums, ņemot vērā pievienošanos pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, pamatots ar turpmāk minētajiem apsvērumiem.

[3.1] Pieteicējs ir ekonomiski neaktīvs Eiropas Savienības pilsonis, kura dzīvesvieta ir Latvijā. Tādējādi atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Regulas (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (turpmāk – Regula Nr. 883/2004) 11.panta 3.punkta e) apakšpunktam lietā piemērojami Latvijas tiesību akti, tostarp Ārstniecības likuma 17.pants.

[3.2] Pieteicējs neatbilst Ārstniecības likuma 17.pantā minētajam personu lokam, kam veselības aprūpes pakalpojumi tiek sniegti no valsts budžeta, atbilstoši 17.panta piektajai daļai veselības aprūpes pakalpojumi viņam tiek sniegti par maksu.

[3.3] Pieteicēja uzturēšanās Latvijā atbilst gan Ministru kabineta 2011.gada 30.augusta noteikumu Nr. 675 „Kārtība, kādā Savienības pilsoņi un viņu ģimenes locekļi ieceļo un uzturas Latvijas Republikā” 27.6.apakšpunktā noteiktajam, gan Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 29.aprīļa Direktīvas 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (turpmāk – Direktīva 2004/38) 7.panta 1.punkta b) apakšpunkta prasībām.

[3.4] Atbilstoši Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunktam, 14.panta 1. un 2.punktam un 24.pantam un Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai laika posmā, kas pārsniedz trīs mēnešus un nav ilgāks par pieciem gadiem, dalībvalstij nav pienākuma piešķirt citas dalībvalsts pilsoņiem tiesības uz sociālo palīdzību. Šādam regulējumam ir legītīms mērķis aizsargāt uzņēmējas dalībvalsts finansiālās intereses.

[3.5] Pieteicējs vēlas saņemt veselības aprūpes pakalpojumus pilnā apmērā Latvijā, bet uz pieteicēju nav attiecināms neviens Regulā Nr. 883/2004 noteiktais nosacījums (ne 17.pants, ne 12.pants, ne 23.–26.pants), lai pieteicējam būtu tādas tiesības.

[3.6] Ārstniecības likuma 17.panta pirmās daļas 3.punkts nodrošina vienīgi Eiropas Savienības pilsoņu, kuri ieradušies Latvijā sakarā ar nodarbinātību,

tiesības saņemt veselības aprūpi Latvijā, garantējot veselības aprūpi arī viņu ģimenes locekļiem. Savukārt ekonomiski neaktīvajiem Eiropas Savienības pilsoņiem ir izvirzīta prasība pierādīt pietiekamu līdzekļu un veselības apdrošināšanas esību.

No Līguma par Eiropas Savienības darbību 168.panta 7.punkta un judikatūras izriet, ka Latvija var brīvi izvēlēties savas sociālās sistēmas īpašos noteikumus, šo sistēmu nevar uzskatīt par diskriminācijas iemeslu vai trūkumu tikai tādēļ, ka tai attiecībā uz pieteicēju ir nelabvēlīgas sekas. Gan Eiropas Savienības Tiesas, gan Satversmes tiesas judikatūrā konsekventi atzīts, ka Latvijai ir rīcības brīvība ierobežoto publisko līdzekļu apstākļos noteikt personu grupas, kurām veselības aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti no valsts budžeta līdzekļiem.

[3.7] Kaut arī pieteicējs likumīgi uzturas Latvijā atbilstoši Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunkta prasībām un pamatoti var atsaukties uz minētās direktīvas 24.panta 1.punkta nediskriminācijas principu, atšķirīga attieksme ir attaisnojama, jo pamatota ar objektīviem apsvērumiem un tai ir leģitīms mērķis aizsargāt valsts finanses un citu cilvēku tiesības saņemt no valsts budžeta apmaksātu veselības aprūpi. Turklāt konkrētajā gadījumā šāda attieksme ir arī samērīga, jo valsts pieteicējam garantē neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanu, maksājumi par veselības apdrošināšanu nav nesamērīgi lieli (sākot no 35 *euro* gadā) un šādi nosacījumi personai jāievēro, tikai līdz tiks iegūtas pastāvīgās uzturēšanās tiesības (pieci gadi).

[3.8] Eiropas veselības apdrošināšanas karti atbilstoši Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr. 1529 „Veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtība” 293.4.apakšpunktam un 294.punktam var saņemt tikai tāda persona, kurai ir tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumus. Tātad pieteicējs nevar saņemt arī apdrošināšanas karti.

[3.9] Pieteicēja Eiropas Savienības pilsoņa statuss nav pielīdzināms Latvijas pilsoņa statusam, un pieteicējam nav tādas pašas tiesības kā Latvijas pilsoņiem. Personas pārvietošanās brīvība nav absolūta, uzņēmējai dalībvalstij ir tiesības noteikt atšķirīgas tiesības saviem pilsoņiem, kas pamatotas ar šīs valsts tiesību objektīviem apsvērumiem un aizsargātu uzņēmējas valsts intereses, lai citas dalībvalsts pilsoņi nekļūtu par pārmērīgu slogu sociālās palīdzības sistēmai.

Nav salīdzināmi Eiropas Savienības pilsoņu, kas nodarbināti Latvijā, ģimenes locekļi (kuriem saskaņā ar Ārstniecības likuma 17.panta pirmās daļas 3.punktu ir tiesības uz valsts apmaksātu veselības aprūpi) un Latvijas pilsoņu, kas nodarbināti Latvijā, ģimenes locekļi (kuriem nav tiesību uz valsts apmaksātu veselības aprūpi). Latvijas pilsoņu nodarbinātībā Latvijā nav pārrobežu elementa un Latvijas pilsoņi šādā situācijā neīsteno pārvietošanās brīvību. Savukārt, ja Eiropas Savienības pilsoņi īsteno pārvietošanās brīvību, tad tie ir pakļauti noteiktām prasībām, kuras atkarīgas arī no tā, vai Eiropas Savienības pilsonis ir nodarbināts dzīvesvietas valstī vai ne.

[4] Pieteicējs par apgabaltiesas spriedumu iesniedza Senātā kasācijas sūdzību, norādot tajā turpmāk minētos argumentus.

[4.1] Tiesa kļūdaini piemērojusi jēdzienu „sociālā palīdzība” attiecībā uz pieteicēju. Pieteicējs vēlējas iegūt tiesības uz sociālo nodrošinājumu, nevis sociālo palīdzību.

Tiesa nepareizi izpratusi saistību starp Direktīvu 2004/38 un Regulu Nr. 883/2004, kļūdaini interpretējot, ka Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunkts attiecināms uz pieteicēja pieprasīto sociālo nodrošinājumu.

[4.2] Tiesa nepareizi atzinusi, ka no Direktīvas 2004/38 izrietošā nevienlīdzīgā attieksme pret ekonomiski neaktīvu Eiropas Savienības pilsoņu tiesībām saņemt sociālo palīdzību citā Eiropas Savienības dalībvalstī attiecas arī uz tiesībām uz sociālo nodrošinājumu.

Atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 regulējumam pieteicējs attiecībā uz tiesībām uz sociālo nodrošinājumu ir pakļauts Latvijas tiesību aktiem. Atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 4.pantam ekonomiski neaktīviem Eiropas Savienības pilsoņiem ir tiesības saņemt sociālo nodrošinājumu, tas ir, veselības aprūpes pakalpojumus, ar tādiem pašiem nosacījumiem kā attiecīgās dalībvalsts piederīgajiem.

[4.3] Leģitīms mērķis – ierobežot ekonomiski neaktīvu Eiropas Savienības pilsoņu tiesības uz sociālo palīdzību citās Eiropas Savienības dalībvalstīs – attiecas uz gadījumiem, kuros skatīts jautājums par to, vai Eiropas Savienības pilsonis sākotnēji atbilst Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunkta prasībām. Ja šīs prasības ir izpildītas, tad tiesību uz sociālo nodrošinājumu un sociālo palīdzību ierobežošana vairs netiek skatīta.

[4.4] Nevienlīdzīga attieksme pret pieteicēju Regulas Nr. 883/2004 4.panta izpratnē nav samērīga, jo pieteicējam ir liegta iespēja saņemt valsts nodrošinātās veselības aprūpes pakalpojumus Itālijā un valstī, kurā pieteicējam šobrīd ir pastāvīgā dzīvesvieta un interešu centrs. Pieteicējam nav nolūka gūt labumu no citas Eiropas Savienības dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas, bet gan apvienot ģimeni.

[4.5] Arī tad, ja uz pieteicēju tiktu attiecināts jēdziens „sociālā palīdzība”, ekonomiski neaktīvu Eiropas Savienības pilsoņu tiesības nevar tikt automātiski izslēgtas pirms attiecīgo faktisko apstākļu izvērtēšanas, raugoties uz viņu integrāciju sabiedrībā vai vērtējot konkrētajai personai piešķirtā pabalsta samērīgumu ar visu valsts sociālās palīdzības sistēmu.

[4.6] Vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšana ekonomiski neaktīviem Eiropas Savienības pilsoņiem ir atkarīga tikai no tā, vai, uzturoties konkrētā valstī, tie izpilda Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunktā minētās prasības. Tas izriet gan no Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.panta, gan Direktīvas 2004/38 24.panta, gan Regulas Nr. 883/2004 4.panta.

[4.7] Pieteicējs kopš 2018.gada 4.janvāra atrodas darba tiesiskajās attiecībās. Tomēr tas nemaina faktu, ka ilgu laika posmu pret pieteicēju pastāvēja prettiesiska situācija un nākotnē, ja darba tiesiskās attiecības tiktu izbeigtas, tā iestātos atkārtoti.

Motīvu daļa

Piemērojamās tiesību normas

Eiropas Savienības tiesību akti

[5] Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pants, 20.panta 1.punkts un 20.panta 2.punkta pirmās daļas a) apakšpunkts, 21.pants; Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunkts, 24.pants; Regulas Nr. 883/2004 3.panta 1.punkta a) apakšpunkts un 5.punkts, 4.pants, 11.panta 3.punkta e) apakšpunkts.

Latvijas tiesību normas

[6] Ārstniecības likuma (*spēkā līdz 2017.gada 31.decembrim*) 17.pants:

(1) No valsts pamatbudžeta un pakalpojumu saņēmēju līdzekļiem apmaksāto ārstniecības pakalpojumu apjomu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā sniedz:

- 1) Latvijas pilsoņiem;
- 2) Latvijas nepilsoņiem;
- 3) Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņiem, kuri uzturas Latvijā sakarā ar nodarbinātību vai kā pašnodarbinātas personas, kā arī viņu ģimenes locekļiem;
- 4) ārzemniekiem, kuriem ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja Latvijā;
- 5) bēgļiem un personām, kurām piešķirts alternatīvais statuss;

6) aizturētajām, apcietinātajām un ar brīvības atņemšanu notiesātajām personām

(..)

(3) Latvijas pilsoņu un Latvijas nepilsoņu laulātajiem, kuriem ir termiņuzturēšanās atļauja Latvijā, no valsts pamatbudžeta un pakalpojumu saņēmēju līdzekļiem apmaksāto grūtnieču aprūpi un dzemdību palīdzību ir tiesības saņemt bez maksas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

(..)

(5) Personas, kuras nav minētas šā panta pirmajā, trešajā un ceturtajā daļā, ārstniecības pakalpojumus saņem par maksu.

[7] Veselības aprūpes finansēšanas likuma (*spēkā no 2018.gada 1.janvāra*) normas:

7.pants:

Ikvienam ir tiesības saņemt neatliekamo medicīnisko palīdzību. Ministru kabinets nosaka neatliekamās medicīniskās palīdzības saņemšanas kārtību.

9.pants:

(1) Valsts apmaksātās medicīniskās palīdzības minimumu ir tiesības saņemt:

1) Latvijas pilsonim;

2) Latvijas nepilsonim;

3) ārzemniekam, kuram ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja Latvijā, un bezvalstniekam, kuram bezvalstnieka statuss piešķirts Latvijas Republikā;

4) bēglim vai personai, kurai piešķirts alternatīvais statuss;

5) aizturētajam;

6) patvēruma meklētājam;

7) šā likuma 11. pantā minētajām personām

(2) Latvijas pilsoņa vai Latvijas nepilsoņa laulātajam, kuram ir termiņuzturēšanās atļauja, bet kurš nav šā likuma 11. pantā minētā persona, ir tiesības saņemt valsts apmaksātu dzemdību palīdzību.

11.pants:

(3) Papildus šā panta pirmajā un otrajā daļā minētajām personām tiesības saņemt veselības aprūpes pakalpojumus valsts obligātās veselības apdrošināšanas ietvaros ir arī:

(..)

4) Eiropas Savienības dalībvalsts, Eiropas Ekonomikas zonas valsts vai Šveices Konfederācijas pilsoņiem, kuri uzturas Latvijā sakarā ar nodarbinātību vai kā pašnodarbinātas personas, kā arī viņu ģimenes locekļiem.

17.panta trešā daļa:

Latvijas pilsoņa vai nepilsoņa laulātajam, kuram ir termiņuzturēšanās atļauja Latvijā, bet kurš nav šā likuma 11.pantā minētā persona, ir tiesības saņemt valsts apmaksātu dzemdību palīdzību.

Iemesli, kas liek šaubīties par Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju

[8] Konkrētajā lietā izšķirams, vai pieteicējam pamatoti tika liegtas tiesības saņemt valsts apmaksātus ārstniecības (veselības aprūpes) pakalpojumus atbilstoši Ārstniecības likuma 17.pantam (šobrīd atbilstoši Veselības aprūpes finansēšanas likuma 9. un 11.pants), kurā savukārt iedzīvīnātas Direktīvas 2004/38 normas.

Lietā nav strīda par to, ka ar Ārstniecības likuma 17.pantu Latvijas tiesībās transponēts Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunkts, saskaņā ar kuru visiem Eiropas Savienības pilsoņiem ir tiesības uzturēties citas dalībvalsts teritorijā ilgāk nekā trīs mēnešus, ja viņu iztikas līdzekļi ir pietiekami viņiem pašiem un viņu ģimenes locekļiem tā, lai viņi nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, un viņiem ir visaptverošs veselības apdrošināšanas segums uzņēmējā dalībvalstī.

Lai arī atbilstoši pieteicēja norādītajam viņš šobrīd ir darba tiesiskajās attiecībās, atbilstoši Administratīvā procesa likuma 184.panta otrajai daļai viņam ir tiesības prasīt vērtēt to, vai viņam bija tiesības uz labvēlīga lēmuma pieņemšanu, citstarp, lai novērstu līdzīga gadījuma atkārtēanos nākotnē. Tā kā strīdus tiesību jautājumā Latvijas regulējums būtībā nav mainījies, šāda interese ir atzīstama par legītimu pamatojumu tiesvedības turpināšanai.

[9] Nav šaubu par dalībvalstu rīcības brīvību, nosakot savu veselības politiku un organizējot veselības aprūpes pakalpojumus un medicīnisko aprūpi (Līguma par Eiropas Savienības darbību 168.pants). Taču dalībvalstij, īstenojot šo savu kompetenci, jāievēro Eiropas Savienības tiesības.

[10] Senāta ieskatā, šī lieta ir būtiska vairāku Eiropas Savienības pamatvērtību kontekstā. Pirmkārt, Eiropas Savienības pilsonība (Līguma par Eiropas Savienības darbību 20.panta 1.punkts). Otrkārt, no Eiropas Savienības pilsonības izrietošā pamatprincipa personu pārvietošanās un uzturēšanās brīvība (Līguma par Eiropas Savienības darbību 20.panta 2.punkta a) apakšpunkts un 21.pants). Treškārt, diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegums (Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pants).

Eiropas Savienības Tiesa atzinusi, ka Eiropas Savienības pilsoņa statuss paredzēts kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, kas ļauj dalībvalstu pilsoņiem, kuri atrodas līdzīgā situācijā, pieprasīt uz viņiem attiecināt tādu pašu tiesisko režīmu kā uz attiecīgās dalībvalsts pilsoņiem jomā, kurā ir piemērojams Līgums par Eiropas Savienības darbību, neatkarīgi no viņu pilsonības un neierobežojot šajā nolūkā skaidri paredzētus izņēmumus (2001.gada 20.septembra sprieduma lietā *Grzelczyk*, C?184/99, EU:C:2001:458, 31.punkts, 2002.gada 11.jūlija sprieduma lietā *D'Hoop*, C?224/98, EU:C:2002:432, 28.punkts, kā arī 2013.gada 21.februāra sprieduma lietā *N.*, C-46/12, EU:C:2013:97, 27.punkts).

Atzīts arī, ka ikviens Eiropas Savienības pilsonis var atsaukties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pantā paredzēto diskriminācijas pilsonības dēļ aizliegumu visos gadījumos, kuri ietilpst Eiropas Savienības tiesību *ratione materiae* piemērošanas jomā. Šie gadījumi tostarp ietver it īpaši garantēto pamatbrīvību īstenošanu, un ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 20.panta 2.punkta pirmās daļas a) apakšpunktu un 21.pantu piešķirto brīvību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā izmantošanu (sprieduma lietā *N.* 28.punkts un tajā minētā judikatūra, 2014.gada 11.novembra sprieduma lietā *Dano*, C?333/13, EU:C:2014:2358, 59.punkts).

Ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.panta 1.punktu noteikts, ka, piemērojot Līgumus un neskarot tajos paredzētos īpašos noteikumus, ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ. Vienlaikus Eiropas Savienības Tiesa atzīnējusi brīvības pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā ierobežoto raksturu. Proti, Līguma par Eiropas Savienības darbību 20.panta 2.punkta otrajā daļā ir skaidri precizēts, ka ar šo pantu piešķirtās tiesības Savienības pilsoņi īsteno saskaņā ar nosacījumiem un ierobežojumiem, ko nosaka Līgumos un ar to īstenošanai paredzētajiem pasākumiem. Ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 21.panta 1.punktu tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā Savienības pilsoņiem tiek atzītas, tikai ievērojot Līgumos noteiktos ierobežojumus un nosacījumus, kā arī to īstenošanai paredzētos pasākumus (2013.gada 19.septembra sprieduma lietā *Brey*, C?140/12, EU:C:2013:565, 46.punkts un tajā minētā judikatūra, *Dano* 60.punkts, arī 2002.gada 17.septembra sprieduma lietā *Baumbast un R.*, C?413/99, EU:C:2002:493, 84. un nākamie punkti; 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā *Trojani*, C?456/02, EU:C:2004:488, 31. un nākamie punkti).

Spridumā lietā *Trojani* Eiropas Savienības Tiesa būtībā atzinusi, ka, ja Eiropas Savienības pilsonim ir uzturēšanās atļauja dalībvalstī, viņš var atsaukties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pantu, lai viņam tiktu piešķirtas tiesības saņemt sociālo pabalstu ar tādiem pašiem nosacījumiem kā šis dalībvalsts pilsonim (*Trojani* 46.punkts).

[11] Gan Direktīvas 2004/38, gan Regulas Nr. 883/2004 mērķi ir cieši saistīti ar Eiropas Savienības pilsoņu tiesībām brīvi pārvietoties.

No Direktīvas 2004/38 preambulas pirmajiem četriem apsvērumiem, kā arī no minētās direktīvas 1.panta a) punkta izriet, ka direktīvas mērķis pirmām kārtām ir veicināt un pastiprināt, ka Savienības pilsoņi izmanto pamattiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā (*Brey* 71.punkts, sk. arī 2008.gada 25.jūlija sprieduma lietā *Metock u.c.*, C?127/08, EU:C:2008:449, 82.punkts). Turklāt tas ir atspoguļots šīs direktīvas virsrakstā.

Regula Nr. 883/2004 tika pieņemta, lai atvieglotu un nodrošinātu tiesību brīvi pārvietoties efektīvu īstenošanu, koordinējot valstu sociālā nodrošinājuma sistēmas. Regulas Nr. 883/2004 mērķis ir koordinēt dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmas, lai, kā ir norādīts tās preambulas apsvērumos, garantētu personu brīvas pārvietošanās tiesību pilnvērtīgu izmantošanu (Regulas Nr. 883/2004 45.psvērums) un tādējādi sekmētu dzīves kvalitātes un nodarbinātības nosacījumu uzlabošanu (regulas 1.psvērums) (*Brey* 41.punkts un tajā minētā judikatūra).

Vienlaikus Direktīvas 2004/38 cits mērķis ir pausts tās preambulas 10.psvērumā: personām, kas īsteno savas uzturēšanās tiesības, uzturēšanās sākumposmā tomēr nebūtu jāklūst par pārmērīgu slogu uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai. Tomēr šis otrais minētais mērķis pastāv tikai pirmā [mērķa] dēļ: tā kā direktīvas mērķis ir atvieglot tiesību uzturēties īstenošanu, dalībvalstis uzskatīja, ka ir nepieciešams nodrošināt, lai šīs brīvības finansiālais slogs tiktu apzināts (*ģenerāldokvanta 2017.gada 26.jūlija secinājumu lietā Gusa*, C-442/16, EU:C:2017:607, 52.punkts).

Ņemot vērā dalībvalstu finanšu aizsardzības intereses, direktīvā noteikti vairāki Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. un 21.pantā paredzētie nosacījumi un ierobežojumi attiecībā uz brīvību pārvietoties un uzturēties Eiropas Savienībā. Izskatāmajā lietā būtisks ir minētās direktīvas 7.panta 1.punkta b) apakšpunktā noteiktais attiecībā uz ekonomiski neaktīva Eiropas Savienības pilsoņa uzturēšanās tiesību (ilgāku par trīs mēnešiem) iegūšanu uzņēmējā dalībvalstī. Proti, Eiropas Savienības pilsonim, pārceļoties uz citu dalībvalsti, jābūt pietiekamiem līdzekļiem sev pašam un ģimenes locekļiem, lai nekļūtu par uzņēmējas dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmas slogu uzturēšanās laikā, kā arī jābūt visaptverošam veselības apdrošināšanas segumam.

[12] Kompetentās iestādes šajā lietā piemērojušas gan Direktīvas 2004/38, gan Regulas Nr. 883/2004 normas. Par Direktīvas 2004/38 piemērojamību Senātam šaubu nav, bet būtu noskaidrojams jautājums par Regulas Nr. 883/2004 attiecināmību uz izskatāmo gadījumu.

Eiropas Savienības Tiesa atzinusi, ka atšķirība starp pabalstiem, uz kuriem attiecas Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas joma, un pabalstiem, uz kuriem tā neattiecas, pamatojas galvenokārt uz katra pabalsta būtiskajām pazīmēm, it īpaši uz tā mērķiem un piešķiršanas nosacījumiem, nevis uz to, vai pabalsts valsts tiesību aktā ir vai nav kvalificēts par sociālā nodrošinājuma pabalstu (1998.gada 5.marta sprieduma lietā *Molenaar*, C?160/96, EU:C:1998:84, 19.punkts, 2015.gada 16.septembra sprieduma lietā *Komisija/Slovākija*, C?433/13, EU:C:2015:602, 70.punkts, kā arī 2018.gada 30.maija sprieduma lietā *Czerwiński*, C?517/16, EU:C:2018:350, 33.punkts).

Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pabalstu var uzskatīt par sociālā nodrošinājuma pabalstu, ja tas saņēmējiem tiek piešķirts, neievērojot individuālu un diskrecionāru personisko vajadzību izvērtējumu, pamatojoties uz likumā noteiktu situāciju, un ja tas attiecas uz riskiem, kas ir skaidri uzskaitīti Regulas Nr. 883/2004 3.panta 1.punktā (2011.gada 30.jūnija sprieduma lietā *da Silva Martins*, C?388/09, EU:C:2011:439, 38.punkts un tajā minētā judikatūra, *Komisija/Slovākija* 71.punkts).

No pastāvīgās judikatūras izriet, ka pirmais no minētajiem diviem nosacījumiem ir izpildīts, ja pabalsts tiek piešķirts, ņemot vērā objektīvus kritērijus, kuri, ja tie ir izpildīti, rada tiesības uz pabalstu, un kompetentā iestāde nevar ņemt vērā citus personiskos apstākļus (1992.gada 16.jūlija sprieduma lietā *Hughes*, C?78/91, EU:C:1992:331, 17.punkts; *Molenaar* 21.punkts; 2002.gada 7.novembra sprieduma lietā *Maaheimo*, C?333/00, EU:C:2002:641, 23.punkts, 2006.gada 18.jūlija sprieduma lietā *De Cuyper*, C?406/04, EU:C:2006:491, 23.punkts, *Hughes* 17.punkts; *Komisija/Slovākija* 73.punkts, un 2018.gada 25.jūlija sprieduma lietā *A*, C?679/16, EU:C:2018:601, 34.punkts).

Ņemot vērā abu nupat uzskaitīto nosacījumu kumulatīvo raksturu, ja viens no tiem nav izpildīts, tad sekas ir tādas, ka attiecīgais pabalsts neietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā (*A* 33.punkts). Uzskaitījumam Regulas Nr. 883/2004 3.panta 1.punktā esot izsmeļošam, pabalsts, kas nav saistīts ar atbildības uzņemšanos par vienu no minētajā pantā norādītajiem riskiem, jebkurā gadījumā neietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā (1985.gada 27.marta sprieduma lietā *Hoeckx*, C-249/83, EU:C:1985:139, 12.punkts, 1985.gada 27.marta sprieduma lietā *Scriver un Cole* C-122/84, EU:C:1985:145, 19.punkts, 1996.gada 11.jūlija sprieduma lietā *Otte/Deutschland*, C?25/95, EU:C:1996:295, 22. punkts, *Molenaar* 20.punkts, *da Silva Martins* 41.punkts).

[13] Šobrīd Latvijas veselības aprūpes sistēma balstās galvenokārt uz valsts apmaksātu veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu, ko finansē no iekasētajiem nodokļiem. Sākot ar 2018.gadu, tā tiek finansēta arī no valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām. Tāpat veselības aprūpes finansējuma avoti ir pacientu līdzmaksājumi, brīvprātīgās apdrošināšanas līdzekļi, pašvaldību budžeta finansējums saskaņā ar pašvaldību lēmumiem, veselības aprūpes iestāžu pašu ieņēmumi un īpašnieku ieguldītās investīcijas ārstniecības iestādēs. Vispārinot var teikt, ka Latvijā veselības aprūpes finansējums pamatā ir publisks. Ņemot vērā minēto, veselības aprūpes sistēmu Latvijā šobrīd var raksturot kā obligāto valsts veselības apdrošināšanu, kuras finanšu apjoms noteikts likumā par valsts budžetu kārtējam gadam.

Atbilstoši Latvijas tiesiskajam regulējumam valsts garantēto medicīnisko palīdzību var saņemt vairākas personu grupas, piemēram, Latvijas pilsoņi un nepilsoņi, ārzemnieki, kuriem ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja Latvijā, bezvalstnieki, bēgļi vai personas, kurām piešķirts alternatīvais statuss, aizturētās personas un patvēruma meklētāji, kā arī Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu un Šveices Konfederācijas pilsoņi, kuri uzturas Latvijā sakarā ar nodarbinātību vai kā pašnodarbinātas personas, kā arī viņu ģimenes locekļi.

Pārējie iedzīvotāji ārstniecības pakalpojumus var saņemt par maksu atbilstoši ārstniecības iestādes vai speciālista maksas pakalpojumu cenrādim. Bez minētā ekonomiski neaktīvam Eiropas Savienības pilsonim ir tiesības saņemt valsts apmaksātu dzemdību palīdzību un neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Tādējādi Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, kuri Latvijā nav nodarbināti vai pašnodarbināti, ir izslēgti no to personu loka, kas var saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus, izņemot dzemdību palīdzību un neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Nacionālā veselības dienesta pārvaldībā esošais veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju reģistrs nodrošina to personu uzskaiti, kurām ir tiesības saņemt no valsts budžeta līdzekļiem apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus. Personas pakalpojumu saņēmēju reģistrā tiek iekļautas tikai gadījumos, ja tās ar iesniegumu vērsas Nacionālajā veselības dienestā vai kad kāda cita valsts pārvaldes iestāde vērsas Nacionālajā veselības dienestā, norādot, ka minētā persona atbilst attiecīgajam statusam.

Saņemot pieprasījumu par personas iekļaušanu veselības aprūpes pakalpojumu saņēmēju reģistrā, Nacionālais veselības dienests veic pārbaudi, iegūstot informāciju atkarībā no konkrētā gadījuma apstākļiem un uz to attiecināmiem nosacījumiem. Izskatāmajā gadījumā, lai varētu konstatēt pieteicēja tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā, Nacionālais veselības dienests pieprasījis informāciju no Valsts ieņēmumu dienesta par to, vai kāds darba devējs ir sniedzis ziņas par pieteicēju kā par nodarbinātu personu, kā arī par to, vai ir reģistrēta pieteicēja saimnieciskā darbība. Bez minētā Nacionālais veselības dienests apkopojis informāciju no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes par pieteicēju, piemēram, pilsonību, uzturēšanās tiesībām Latvijā, laulību ar/pers. B/.

Ņemot vērā minēto, veselības aprūpes pakalpojumi tiek nodrošināti jebkuram Latvijā iedzīvotājam, kas atbilst kādai no likumā noteiktajām

kategoriņām, neatkarīgi no personai pieejamo līdzekļu apmēra. Kritēriji, kas tiek ņemti vērā, vērtējot personas atbilstību, acinredzami ir objektīvi, tie raksturo katras konkrētās personas pazīmes, kurām tai ir jāatbilst, lai varētu tikt iekļauti minētajā reģistrā un attiecīgi saņemti viņam pienākošos valsts apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus. No normatīvajiem aktiem neizriet, ka kompetentajai iestādei būtu tiesības vai pienākums ņemt vērā kādus citus personiskus apstākļus. Tāpat veselības aprūpes pakalpojumu sniegšana (kā sociālā nodrošinājuma pabalsts naturā) varētu atbilst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas pirmajam nosacījumam. Tāpat veselības aprūpes pakalpojumi varētu atbilst Regulas Nr. 883/2004 3.panta 1.punkta a) apakšpunktā noteiktajam.

Par Regulas Nr. 883/2004 piemērošanu citstarp liecina arī uz regulas pamata izveidotās S1 veidlapas raksturs. Šo veidlapu izsniedz, ja dalībvalsts pilsonis dzīvo citā valstī, nevis tajā, kurā ir apdrošināts. Šādā gadījumā personai un viņas ģimenes locekļiem ir tiesības uz visiem pabalstiem pakalpojumu veidā (piemēram, veselības aprūpi), ko paredz tiesību akti attiecīgās dzīvesvietas valstī, it kā persona būtu tur apdrošināta. Izskatāmajā lietā pieteicējs gan nav saņēmis šo veidlapu. Taču, cik secināms no lietas materiāliem, tas ir vien tāpēc, ka Itālijas kompetentā iestāde uzskatījusi, ka pieteicējs, pārceļoties uz Latviju, ir izslēdzams no tās veselības aprūpes sistēmas, līdz ar ko šāda veidlapa nebūtu izsniedzama. Izskatāmajā lietā būtiska ir arī veidlapa E104, kas satur informāciju par personas apdrošināšanas periodiem valstī, kura izdod veidlapu (izskatāmajā gadījumā Itālija). Tā ir personas apdrošināšanas statusu apliecinošs dokuments, kas tiek izmantots, personai pārceļoties dzīvoņ no vienas Eiropas Savienības dalībvalsts uz citu, pārceļot savu apdrošināšanu uz valsti, kur pastāvīgi dzīvos un/vai strādās.

Vienlaikus nevar ņemņt vērā, ka Regulas Nr. 883/2004 3.panta 5.punkts izslēdz no regulas piemērošanas jomas sociālo un medicīnisko palīdzību. Ņemņt vērā minēto, lietā nepieciešams noskaidrot, vai uz veselības aprūpes pakalpojumiem var tikt attiecināta Regula Nr. 883/2004.

[14] Ja lietā nav piemērojamas Regulas Nr. 883/2004 normas, tad, ņemņt vērā to, ka pieteicējs ir Eiropas Savienības pilsonis, būtu pamats lemt par to, vai tāds risinājums, kādu paredz Latvijas tiesības, atbilst Līguma par Eiropas Savienības darbību 18. un 21.pantam.

Kā norādīts iepriekš, Eiropas Savienības Tiesa vairākkārt ir lēmusi, ka Eiropas Savienības pilsoņa statuss ir paredzēts kā dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss, kas ļauj vienādā situācijā esošiem dalībvalstu pilsoņiem pieprasīt, lai Līguma *ratione materiae* piemērošanas jomā uz viņiem tiktu attiecināts viens un tas pats tiesiskais regulējums neatkarīgi no viņu pilsonības un neskarot šajā ziņā skaidri paredzētus izņēmumus (2016.gada 2.jūnija sprieduma lietā *Bogendorff von Wolffersdorff*, C/438/14, EU:C:2016:401, 29. un 30.punkts un tajos minētā judikatūra, A 56.punkts).

Eiropas Savienības tiesību *ratione materiae* piemērošanas jomā tostarp ietilpst arī tādas situācijas, kuras saistītas ar Līgumā paredzēto pamatbrīvību īstenošanu, it īpaši situācijas, uz kurām attiecas Līguma par Eiropas Savienības darbību 21.pantā paredzētā brīvība pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā (*Bogendorff von Wolffersdorff* 31.punkts un tajā minētā judikatūra, A 57.punkts).

Tāpat no pastāvīgās judikatūras izriet, ka tāds valsts tiesiskais regulējums, kas ir nelabvēlīgs noteiktiem valsts pilsoņiem tikai tadēļ, ka viņi ir izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties citā dalībvalstī, ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 21.panta 1.punktā ikvienam Eiropas Savienības pilsonim atzīto brīvību ierobežojums (2015.gada 26.februāra sprieduma lietā *Martens*, C/359/13, EU:C:2015:118, 25.punkts, A 60.punkts).

Izskatāmajā gadījumā izveidojusies situācija liecina par iespējami būtisku pieteicēja tiesību aizskārumu, kas ierobežo pieteicēja tiesības uz brīvu pārvietošanos un atņem tās tiesības, kuru dēļ Eiropas Savienībā ir izveidoti vairāki koordinējoši tiesību akti sociālā nodrošinājuma un sociālās palīdzības jomā. Tiesības uz valsts veselības aprūpi, kas pieder pie iepriekš minētajām jomām, pieteicējam faktiski piemīt jau tā apsvēruma dēļ, ka viņš ir Eiropas Savienības pilsonis. Tādēļjādi no šā statusa pieteicējam izriet tiesības saņemņt viņam pienākošos labumus. Tātad, pat ja nepastāv sekundāro tiesību aktu regulējums, tad ir pietiekami pieteicējam prasīt valsts apmaksātu veselības aprūpi, pamatojoties vien uz Eiropas Savienības pilsoņa statusu.

[15] Tomēr, ja Regula Nr. 883/2004 ir piemērojama izskatāmajā gadījumā, norādāmi turpmāk minētie apsvērumi.

Regulas Nr. 883/2004 11.panta 3.punkta e) apakšpunkta mērķis ir noteikt valsts tiesību aktus, kas ir piemērojami tās 3.panta 1.punktā uzskaitīto sociālā nodrošinājuma pabalstu maksāšanas gadījumā, kad personām, proti, galvenokārt ekonomiski neaktīvām personām, nav piemērojami minētā 11.panta 3.punkta a)–d) apakšpunkta noteikumi. Regulas Nr. 883/2004 11.panta 3.punkta e) apakšpunkta beigās noteiktā norma ir paredzēta, lai novērstu dažādu valstu tiesību aktu vienlaicīgu piemērošanu konkrētajai situācijai un no tā izrietošos sarežģījumus, kā arī nepieļautu to, ka piemērojamības subjektu lokā ietilpstošajām personām tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tadēļ, ka nav tiesību aktu, kuri būtu tām piemērojami (*pēc analogijas Brey* 38. un nākamie punkti).

Regulā Nr. 883/2004 ietvertajai kolīzijas normu sistēmai ir raksturīgs tas, ka katras dalībvalsts likumdevējam ir liegta kompetence noteikt savu valsts tiesību aktu piemērošanas jomu un nosacījumus gan attiecībā uz indivīdiem, kuriem tie ir saistoši, gan teritoriju, kurā valsts noteikumi rada [tiesiskās] sekas (sal. 1986.gada 12.jūnija sprieduma lietā *Ten Holder*, C-302/84, EU:C:1986:242, 21.punkts).

Izskatāmajā gadījumā, tā kā pieteicējam ir liegta pieeja gan Itālijas, gan Latvijas veselības aprūpes sistēmai, tad izveidojusies situācija, ka pieteicējam vispār liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā. Šāda situācijas radusies, jo pieteicējs izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos. Tas, ka persona tiek izslēgta no sociālā nodrošinājuma sistēmas visās konkrētajā gadījumā iesaistītajās Eiropas Savienības dalībvalstīs, nebūtu pieļaujams. Kā izriet no iepriekš minētās Eiropas Savienības Tiesas prakses, šādu situāciju novēršanai arī paredzēts Regulas Nr. 883/2004 11.panta 3.punkta e) apakšpunkts. Vienlaikus gan nav pilnībā skaidrs, kura dalībvalsts ir pieļāvusi kļūdu, piemērojot savus tiesību aktus – Itālija, pieteicēju izslēdzot no savas veselības aprūpes sistēmas sakarā ar viņa pārceļšanos, vai Latvija, pieteicēju neiekļaujot valsts veselības aprūpes sistēmā, jo brīdī, kad tas tika lūgts, pieteicējs nebija nodarbināts Latvijā.

[16] Tā kā persona ir arī Eiropas Savienības pilsonis, tad viņš arī attiecībā uz savu izcelsmes valsti var atsaukties uz tiesībām, kādas ir saistītas ar šādu statusu (*Martens* 20.punkts un tajā minētā judikatūra, A 55.punkts).

Līgumā piedāvātās iespējas attiecībā uz Eiropas Savienības pilsoņu pārvietošanos nevarētu tikt efektīvi izmantotas, ja dalībvalsts pilsonim varētu liegt tās izmantot tādu šķēršļu dēļ, kurus viņa dzīvošanai citā dalībvalstī rada viņa izcelsmes valsts tiesiskais regulējums, sodot viņu par šo tiesību izmantošanu (*Martens* 26. punkts, A 61.punkts).

Tiesību brīvi pārvietoties ierobežojums no Eiropas Savienības tiesību skatupunkta var tikt attaisnots vienīgi tad, ja tas ir pamatots ar objektīviem vispārējo interešu apsvērumiem, kas nav atkarīgi no skarto personu pilsonības, un ir samērīgs ar mērķi, kuru ar valsts tiesībām leģitīmi ir gribēts sasniegt. No Eiropas Savienības Tiesas judikatūras izriet, ka pasākums ir samērīgs tad, ja tas ir piemērots izvīzītā mērķa sasniegšanai un nepārsniedz šā mērķa sasniegšanai nepieciešamo (*Martens* 34.punkts un tajā minētā judikatūra, A 67.punkts).

Kā izriet arī no iepriekšējā šā lēmuma punkta [15], izskatāmajā gadījumā zināmu lomu spēlē arī Itālijas tiesiskais regulējums. Saskaņā ar to Itālijas kompetentās iestādes ņem vērā tikai tos Itālijas pilsoņus, kuri dzīvo Itālijas teritorijā. No tā izriet, ka Itālijas pilsonis, kas ir reģistrēts ārzemēs, zaudē tiesības uz medicīnisko palīdzību ārzemēs. Ja Latvijas tiesības atbilst Direktīvas 2004/38 un Regulas Nr. 883/2004 normām, tad izveidotos situācija, ka pieteicējs joprojām nevienā no dalībvalstīm nesāņemtu valsts veselības aprūpes pakalpojumus, kas, Senāta ieskatā, ir pretrunā ar Eiropas Savienības centieniem nodrošināt personu brīvu pārvietošanos Eiropas Savienības teritorijā un Eiropas integrāciju. Šāda situācija nebūtu pieļaujama.

[17] Eiropas Savienības Tiesai jau iepriekš ir bijis jāskata lietas, kurās jāizlemņj jautājumi par Direktīvas 2004/38 un Regulas Nr. 883/2004 savstarpējo mijiedarbību. Senāta ieskatā, būtiskākā lieta izskatāmajā gadījumā ietvaros ir lieta *Brey*. Taču līdz šim nav skatītas lietas tieši par valsts apmaksātās veselības aprūpes nodrošināšanu Eiropas Savienības pilsoņiem dalībvalstīs, kur šāda veselības aprūpe tiek nodrošināta tās pilsoņiem.

Eiropas Savienības Tiesa norādījusi, ka, kaut gan Regulas Nr. 883/2004 mērķis ir garantēt, ka Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri izmanto darba ņēmēju tiesības brīvi pārvietoties, tiek saglabātas tiesības uz noteiktiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, ko tiem ir piešķirusi to izcelsmes dalībvalsts, Direktīvā 2004/38 uzņēmējai dalībvalstij ir jābūt noteikt Eiropas Savienības pilsoņiem, ja tiem nav vai vairs nav darba ņēmēja statusa, legītimus sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršanas ierobežojumus, lai viņi nekļūtu par pārmērīgu slogu šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai (*Brey 57.punkts*).

Tiesa ir minējusi darba ņēmēju tiesības brīvi pārvietoties, un no tā izrietošās tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem. Pieteicējs gan pieteikumā, gan iesniegumos, vērsoties iestādēs, uzsvēris, ka pārcēlies uz Latviju ģimenes apvienošanās nolūkā. Kaut arī, kā norādīts iepriekš, Regulas Nr. 883/2004 11.panta 3.punkta e) apakšpunkts piemērojams ekonomiski neaktīvām personām, tātad nodarbinātība nav izšķiroša, būtiski ir atzīmēt, ka būtu pamats lietu skatīt arī no darba ņēmēja brīvas pārvietošanās perspektīvas. Lietas materiālos atrodas kompetentās Itālijas valsts iestādes e-pasta vēstule, no kuras izriet, ka pieteicējam ir izsniegta veidlapa E104. E104 veidlapa ir vienots Eiropas Savienības dokuments, kas satur informāciju par personas apdrošināšanas periodiem valstī, kura izdod veidlapu. Tādējādi, iespējams, pieteicējs Itālijā bijis darba ņēmēja statusā un, pārceloties uz Latviju, izmantojis arī darba ņēmēja tiesības brīvi pārvietoties. Turklāt pieteicējs kopš pārcelšanās uz Latviju ir meklējis darbu un 2018.gada janvārī arī uzsācis darba tiesiskās attiecības. Vienlaikus, tā kā pieteicējam, pārceloties uz Latviju, nebija (vai vairs nebija) darba ņēmēja statusa, tad, kā norādīts, atbilstoši Direktīvai 2004/38 ir pamatoti noteikt zināmus pabalstu piešķiršanas ierobežojumus, lai persona nekļūtu par slogu Latvijas sociālās palīdzības sistēmai. Kā tiks norādīts turpmākos punktos, izskatāmajā gadījumā ir apšaubāms, vai Direktīvā 2004/38 noteiktie ierobežojumi piemēroti pareizi un samērīgi attiecībā uz pieteicēju.

Minētajā kontekstā atkārtoti uzsvēram, ka gadījumā, kad Latvija atsaka valsts veselības aprūpi, pieteicējam būtu bijis jābūt nodrošinātam, ka tiek saglabātas tiesības uz noteiktiem sociālā nodrošinājuma pabalstiem, ko viņam piešķirusi izcelsmes dalībvalsts (Itālija) – izskatāmajā gadījumā valsts veselības aprūpes pakalpojumiem. Valsts apmaksāta veselības aprūpe personai ir ārkārtīgi būtiska.

Tā kā atbildes uz jautājumu par Direktīvas 2004/38 un Regulas Nr. 883/2004 mijiedarbību šādu pabalstu lietās līdz šim nav sniegtas, bet tās ir būtiskas izskatāmajā lietā, nepieciešams Eiropas Savienības Tiesas skaidrojums.

[18] Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pantā noteiktais nediskriminācijas princips attiecībā uz Eiropas Savienības pilsoņiem, kuri īsteno savu brīvību pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, precizēts Direktīvas 2004/38 24.pantā un Regulas Nr. 883/2004 4.pantā. Ņemot vērā iepriekš aprakstīto situāciju, Senātam ir bažas par to, ka izskatāmajā gadījumā tiek pārkāpts vienlīdzības princips. Pieteicējs tādēļ, ka ir Itālijas pilsonis un ir izmantojis savas tiesības brīvi pārvietoties, tiek nostādīts nelabvēlīgākā situācijā kā Latvijas valstspiederīgie un tādu Eiropas Savienības pilsoņu, kuri Latvijā ieradušies sakarā ar nodarbinātību, ģimenes locekļi.

Kā norādīts iepriekš, Regulas Nr. 883/2004 mērķis ir koordinēt dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmas, lai garantētu personu brīvas pārvietošanās tiesību pilnvērtīgu izmantošanu. Šajā ziņā Regulā Nr. 883/2004 ir noteikta virkne vispārīgu principu, kas ir jāievēro visu dalībvalstu tiesību aktos sociālā nodrošinājuma jomā un kas kopā ar tajā ietvertu kolīziju normu sistēmu nodrošina, ka personām, kuras īsteno savas tiesības pārvietoties un uzturēties Savienībā, netiek nodarīts kaitējums, piemērojot dažādas valsts sistēmas tāpēc, ka tās ir izmantojušas minēto brīvību (*ģenerālvokāta 2015.gada 6.oktobra secinājumu lietā Komisija/Avvienotā Karaliste, C-308/14, EU:C:2015:666, 49.punkts*). Viens no šiem vispārīgajiem principiem ir Regulas Nr. 883/2004 4.pantā paredzētais vienlīdzības princips, ar kuru īpašajā sociālā nodrošinājuma jomā ir precizēts diskriminācijas aizliegums valstspiederības dēļ, kas Savienības tiesībās ir atzīts Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pantā (*turpat*).

Savukārt Direktīvas 2004/38 24.panta 2.punkts, kas atļauj atšķirīgu attieksmi pret Savienības pilsoņiem un uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem, ir „atkāpe no LESD 18.pantā paredzētā vienlīdzīgas attieksmes principa, kas [šīs pašas] direktīvas 24.panta 1.punktā ir tikai konkrētāk formulēts” (*N. 33.punkts*). Tāpēc šis 2.punkts ir jāinterpretē šauri un atbilstoši Līguma normām, tostarp attiecībā uz Savienības pilsonību un darba ņēmēju brīvu pārvietošanos (*ģenerālvokāta 2015.gada 4.jūnija secinājumu lietā Garc?a-Nieto u.c., C-299/14, EU:C:2015:366, 65.punkts, ģenerālvokāta 2015.gada 26.marta secinājumu lietā Alimanovic, C-67/14, EU:C:2015:210, 85.punkts*).

Sociālo pabalstu piešķiršanas ierobežojumiem Savienības pilsoņiem, kuri nav vai vairs nav darba ņēmēja statusā, kas tiek noteikti, pamatojoties uz Direktīvas 2004/38 24.panta 2.punktu, ir jābūt ar legītimu mērķi (*Brey 57.punkts, ģenerālvokāta secinājumu lietā Alimanovic 86.punkts*).

Izskatāmajā lietā Nacionālais veselības dienests un Veselības ministrija kā legītimu mērķi norādījušas Latvijas finanšu resursu aizsardzību. Tas, kā norādīts iepriekš, var būt legītimu mērķis, taču Senātam ir šaubas par to, vai izskatāmajā gadījumā šis mērķis ir samērīgs ar pieteicējam noteikto tiesību ierobežojumu, ņemot vērā nākamajā [19] punktā minētos apsvērumus.

[19] Tiesības brīvi pārvietoties kā Savienības tiesību pamatprincips ir vispārējs noteikums, tāpēc Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunktā paredzētie nosacījumi ir jāinterpretē šauri (*Brey 70.punkts, pēc analogijas sk. arī 2012.gada 24.aprīļa sprieduma lietā Kamberaj, C?571/10, EU:C:2012:233, 86.punktu, 2010.gada 4.marta sprieduma lietā Chakroun, C?578/08, EU:C:2010:117, 43.punktu*), kā arī ievērojot Savienības tiesībās noteiktās robežas un samērīguma principu (*Baumbast un R. 91.punkts; 2004.gada 19.oktobra sprieduma lietā Zhu un Chen, C?200/02, EU:C:2004:639, 32.punkts, Brey 70.punkts*).

Izvērtējot, vai persona ir kļuvusi par pārmērīgu slogu šīs dalībvalsts sociālās palīdzības sistēmai, valsts iestādēm ir jāievēro Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā izstrādātās pamatnostādnes, it īpaši pienākumu ņemt vērā katra konkrētā gadījuma apstākļus. Proti, valsts kompetentās iestādes nevar izdarīt šādu secinājumu, iepriekš vispārēji neizvērtējot slogu, kuru šā pabalsta piešķiršana konkrēti radītu visai valsts sociālās palīdzības sistēmai, atkarībā no individuālajiem apstākļiem, kuri raksturo attiecīgās personas situāciju (*Brey 64. un nākamie punkti*).

Attiecībā uz individuālo izvērtējumu nolūkā veikt vispārēju izvērtējumu slogam, kuru konkrēti šā pabalsta piešķiršana radot visai pamatlīdētā aplūkotajai valsts sociālās palīdzības sistēmai, Eiropas Savienības Tiesa norādījusi, ka atbalsts, kas piešķirts vienam pieteicējam, diez vai var tikt kvalificēts par „pārmērīgu slogu” dalībvalstij Direktīvas 2004/38 14.panta 1.punkta izpratnē, jo to attiecīgajai dalībvalstij varētu radīt nevis viens individuāls pieteikums, bet gan visu tai iesniegto individuālo pieteikumu kopums (*2015.gada 15.septembra sprieduma lietā Alimanovic, C?67/14, EU:C:2015:597, 62.punkts, Garc?a-Nieto u.c. 50.punkts*).

Tā kā minētā atziņa izteikta, piemērojot Direktīvas 2004/38 14.panta 1.punktu, Senātam ir zināmas šaubas par tās attiecināmību uz 7.panta 1.punkta b) apakšpunktu. Vispārīgi gan nevajadzētu būt pamatam nodalīt 14.pantā minētā jēdziena „pārmērīgs slogs” tvērumu no 7.panta 1.punktā tāda paša jēdziena „pārmērīgs slogs” tvēruma.

Eiropas Savienības Tiesa nospriedusi, ka uzņēmējas dalībvalsts veikta citu dalībvalstu ekonomiski neaktīvu pilsoņu automātiska izslēgšana no konkrētā sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēju loka pat attiecībā uz laikposmu pēc Direktīvas 2004/38 24.panta 2.punktā minētajiem pirmajiem trīs uzturēšanās mēnešiem, ja attiecīgās personas līdzekļi ir mazāki par šā pabalsta piešķiršanai nepieciešamo atsaucis summu, uzņēmējas dalībvalsts kompetentajām iestādēm atbilstoši šīs direktīvas prasībām, kas it īpaši izriet no tās 7.panta 1.punkta b) apakšpunkta un 8.panta 4.punkta, kā arī no samērīguma principa, neļauj vispārēji novērtēt slogu, kuru konkrēti šā pabalsta piešķiršana rada visai sociālās palīdzības sistēmai atkarībā no individuālajiem apstākļiem, kas raksturo attiecīgās personas situāciju (*Brey 77.punkts*). Kā norādīts ģenerālvokāta secinājumos *Alimanovic* lietā, lai arī minētajā lietā Eiropas Savienības Tiesa ir atsaukusies uz Direktīvas 2004/38 noteikumiem par tiesībām uzturēties ilgāk par trim mēnešiem, individuālas pārbaudes prasība attiecas nevis uz uzturēšanās likumību, bet uz lūgumu piešķirt sociālos pabalstus (*ģenerālvokāta secinājumu 105.punkts*).

Izskatāmajā gadījumā gan Latvijas kompetentās iestādes, gan zemākas instances tiesas atzinušas, ka šis viens gadījums pats par sevi rada pārmērīgu slogu Latvijas sociālās palīdzības sistēmai. Tomēr, ņemot vērā iepriekš norādītās Eiropas Savienības Tiesas atziņas, par šādu traktējumu varētu būt šaubas.

Lietā būtu jāvērtē pieteicēja konkrētā situācija. Piemēram, apstākļi, ka pieteicējs pārcēlās uz Latviju, lai apvienotu ģimeni, pieteicējs bijis nodarbināts Itālijā un meklēja darbu Latvijā, viņa apgādībā ir divi nepilngadīgi bērni, kas ir gan Itālijas, gan Latvijas pilsoņi. Minētais liecina par pieteicēja ciešu personisku saīšu esību ar Latviju, kas neļauj automātiski izslēgt pieteicēju no valsts apmaksātas veselības aprūpes sistēmas.

[20] Vienlaikus būtiski, ka attiecībā uz sociālās palīdzības pabalstiem Eiropas Savienības pilsonis uz vienlīdzību attieksmē ar uzņēmējas dalībvalsts pilsoņiem atbilstoši Direktīvas 2004/38 24.panta 1.punktam var atsaukties tikai tad, ja viņa uzturēšanās uzņēmējas dalībvalsts teritorijā atbilst Direktīvas 2004/38 nosacījumiem (*Dano 69.punkts, Alimanovic 49.punkts, Garc?a-Nieto u.c. 38.punkts*). Nekas neliedz [pieņemt] valsts tiesisko regulējumu, ar kuru sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršanai ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem tiek izvirzīts materiāltiesisks nosacījums, ka viņiem ir jāatbilst prasībām, kas izvirzītas, lai uzņēmējā dalībvalstī iegūtu likumīgas uzturēšanās tiesības (*Brey 44.punkts, Dano 69.punkts, ģenerālvokāta secinājumu lietā Komisija/Apvienotā Karaliste 77.punkts*). Tomēr Tiesa arī sprieda, ka šāda veida tiesiskais regulējums tāpat ir netieši diskriminējošs. Līdz ar to, lai tas būtu pamatots, tam ir jābūt izvirzītam legītimam mērķim un tas nedrīkst pārsniegt to, kas nepieciešams šā mērķa sasniegšanai (*2016.gada 14.jūnija sprieduma lietā Komisija/Apvienotā Karaliste, C?308/14, EU:C:2016:436, 76.punkts*).

Lietā nav strīda par pieteicēja atbilstību Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunktā noteiktajiem uzturēšanās nosacījumiem. Taču no iestāžu lēmumiem izriet, ka uzturēšanās likumības priekšnoteikumu iestāšanās tiek uzskatīta par šķērslī, kā rezultāts ir tiesību uz sociālā nodrošinājuma pabalsta (valsts apmaksātas veselības aprūpes) liegšana. Senātam ir šaubas, vai tas atbilst Direktīvas 2004/38 un Regulas Nr. 883/2004 noteikumiem, proti, rodas jautājums, vai uzturēšanās likumība vērtējama tādā nozīmē, kas personai rada tiesības uz pieeju sociālā nodrošinājuma sistēmai, kā arī tādā nozīmē, ka tas var būt pamats atteikt sociālo nodrošinājumu. Citiem vārdiem, rodas jautājums, vai tas, ka pieteicējam ir visaptveroša veselības apdrošināšana, kas ir viens no Direktīvas 2004/38 uzturēšanās likumības priekšnoteikumiem, var būt pamats, lai atteiktu viņu iekļaut valsts apmaksātas veselības aprūpes sistēmā. Tas vienlaikus rada bažas, vai ierobežojumi, kas paredzēti Latvijas sociālās palīdzības sistēmas finanšu interešu aizsardzībai, ir atbilstoši, vai ar tiem netiek pārsniegts tas, kas nepieciešams mērķa sasniegšanai.

[21] Bez minētā būtu apsverams jautājums par apgriezto diskrimināciju (*reverse discrimination*). Izskatāmajā gadījumā atbilstoši Veselības aprūpes finansēšanas likumam nodarbināta Eiropas Savienības pilsoņa ģimenes loceklim būtu tiesības uz valsts veselības aprūpi. Taču, tā kā pieteicējs ir laulībā ar Latvijas pilsoni, kura nav izmantojusi pārvietošanās brīvību, viņam kā laulātās ģimenes loceklim šāda veselības aprūpe tiek liegta.

Eiropas Savienības Tiesa atzinusi: ja attiecīgais Savienības pilsonis nekad nav izmantojis savas tiesības uz brīvu pārvietošanos un vienmēr ir uzturējies dalībvalstī, kuras pilsonība tam ir, uz šo pilsoni neattiecas „tiesību subjekta” jēdziens Direktīvas 2004/38 3.panta 1.punkta izpratnē un tādējādi šī direktīva tam nav piemērojama (*2011.gada 5.maija sprieduma lietā McCarthy, C?434/09, EU:C:2011:277, 39.punkts*).

Atzīts arī, ka Eiropas Savienības pilsonības mērķis nav paplašināt Līguma materiālās piemērošanas jomu un attiecināt to uz iekšējām situācijām, kam nav nekādas saistības ar Eiropas Savienības tiesībām. Šādā gadījumā jebkāda konkrētās dalībvalsts pilsoņa diskriminācija ir jārisina ar šīs valsts tiesiskajiem instrumentiem (*1997.gada 5.jūnija sprieduma lietā Land Nordrhein-Westfalen/Uecker un Jacquet / Land Nordrhein-Westfalen, C-64/96, EU:C:1997:285, 23.punkts, sk. arī 2003.gada 2.oktobra sprieduma lietā Garcia Avello, EU:C:2003:539, C-148/02, 26.punktu, 2005.gada 12.jūlija sprieduma lietā Schempp, C-403/03, EU:C:2005:446, 20.punktu, 2008.gada 1.aprīļa sprieduma lietā Gouvernement de la Communauté fran?aise un Gouvernement wallon, C-212/06, EU:C:2008:178, 39.punktu*).

Vienlaikus Eiropas Savienības Tiesa arī lēmusi, ka gadījumi, uz kuriem attiecas Eiropas Savienības tiesību *ratione materiae* piemērojamība, it īpaši ietver gadījumus, kas saistīti ar pamatbrīvību izmantošanu, ko garantē Līgums un kas attiecas uz brīvību pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā (*2008.gada 22.maija sprieduma lietā Nerkowska, C-499/06, EU:C:2008:300, 26.punkts, 2005.gada 15.marta sprieduma lietā Bidar, C?209/03, EU:C:2005:169, 33.punkts, Schempp 17. un 18.punkts*).

Ja persona izmantojusi savas Eiropas Savienības tiesību sistēmā atzītās brīvības un tas iespaidojis tās tiesības saņemt pabalstu atbilstoši valsts tiesiskajam regulējumam, nevar tikt uzskatīta par tūri iekšēju jautājumu, kam nav nekādas saiknes ar Eiropas Savienības tiesībām (*Nerkowska 29.punkts*).

Vienā lietā Eiropas Savienības Tiesa pat atzinusi, ka Eiropas Savienības tiesības piemērojamas, jo ne pats prasītājs, bet viņa bijusī dzīvesbiedre izmantojusi tiesības brīvi pārvietoties. Tiesa būtībā atzinusi, ka tas, ka cita persona izmantojusi Eiropas Savienības piešķirtās tiesības un kopējā situācija rada pietiekamu saikni ar Eiropas Savienības tiesībām, tad tās piedēvējamas arī prasītājam (*Schempp 25.punkts*).

Izskatāmajā gadījumā situācija gan ir citāda nekā iepriekš minētajā lietā, jo tieši pats pieteicējs ir izmantojis Eiropas Savienības tiesības brīvi pārvietoties, ne viņa laulātā. Taču līdzīgi kā minētajā Eiropas Savienības Tiesas lietā to nevarētu atzīt tikai par iekšēju situāciju, kam nav nekāda saistība ar Eiropas Savienības tiesībām. Jāpatur prātā, ka ir aizliegta jebkāda diskriminācija pilsonības dēļ. Turklāt Senātam ir bažas, ka izskatāmajā gadījumā ir būtiski ietekmēta gan pieteicēja Eiropas Savienības pilsonības, gan arī no tās izrietošo tiesību (tiesības brīvi pārvietoties) substance. Tādējādi arī attiecībā uz pieteicēju, kaut arī viņa laulātā, Latvijas pilsonē, nav izmantojusi tiesības brīvi pārvietoties, būtu piemērojami tie paši Eiropas Savienības tiesību aktu noteikumi, kas tiktu piemēroti Eiropas Savienības pilsoņa ģimenes loceklim. Pieteicējam kā Latvijas pilsoņa laulātajam būtu bijis jābūt nodrošinātai iespējai baudīt tos pašus labumus, ko Eiropas Savienības pilsoņa, kas ieradies Latvijā sakarā ar nodarbinātību, ģimenes loceklim.

[22] Apkopojot minēto, Senātam ir šaubas par vairāku Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju. Tādēļ Senāts uzskata, ka ir uzdodams prejudiciālais jautājums Eiropas Savienības Tiesai.

Tas ir pamats tiesvedības apturēšanai šajā lietā līdz brīdim, kad Eiropas Savienības Tiesa pieņems nolēmumu sakarā ar prejudiciālo jautājumu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 267.pantu, Administratīvā procesa likuma 104.¹pantu, 273.panta 5.punktu un 275.panta 7.punktu, Senāts

nolēma

Uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus prejudiciālos jautājumus:

1. Vai valsts veselības aprūpe uzskatāma par „slimības pabalstu” Regulas Nr. 883/2004 3.panta 1.punkta a) apakšpunkta izpratnē?
2. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai dalībvalstīm, lai izvairītos no tā, ka nesamērīgi tiek pieprasīti sociālie pabalsti, kas paredzēti veselības aprūpes nodrošināšanai, saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 4.pantu un Direktīvas 2004/38 24.pantu ir atļauts šāda veida pabalstus, kuri tiek piešķirti savas valsts pilsoņiem un nodarbinātam Eiropas Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, kas atrodas tādā pašā situācijā, atteikt Eiropas Savienības pilsoņiem, kas konkrētajā brīdī nav nodarbināti?
3. Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša, vai dalībvalstīm, lai izvairītos no tā, ka nesamērīgi tiek pieprasīti sociālie pabalsti, kas paredzēti veselības aprūpes nodrošināšanai, saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 18. un 21.pantu un Direktīvas 2004/38 24.pantu ir atļauts šāda veida pabalstus,

kuri tiek piešķirti savas valsts pilsoņiem un nodarbinātam Eiropas Savienības pilsoņa ģimenes loceklim, kas atrodas tādā pašā situācijā, atteikt Eiropas Savienības pilsoņiem, kas konkrētajā brīdī nav nodarbināti?

4. Vai ir atbilstoša Regulas Nr. 883/2004 11.panta 3.punkta e) apakšpunktam situācija, kad Eiropas Savienības pilsonim, izmantojot tiesības brīvi pārvietoties, visās konkrētajā gadījumā iesaistītajās dalībvalstīs tiek liegtas tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus?

5. Vai ir atbilstoša Līguma par Eiropas Savienības darbību 18.pantam, 20.panta 1.punktam un 21.pantam situācija, kad Eiropas Savienības pilsonim, izmantojot tiesības brīvi pārvietoties, visās konkrētajā gadījumā iesaistītajās dalībvalstīs tiek liegtas tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus?

6. Vai uzturēšanās likumā Direktīvas 2004/38 7.panta 1.punkta b) apakšpunkta izpratnē vērtējama tādā nozīmē, kas personai rada tiesības uz pieeju sociālā nodrošinājuma sistēmai, kā arī tādā nozīmē, ka tas var būt pamats atteikt sociālo nodrošinājumu? Proti, vai izskatāmajā gadījumā tas, ka pieteicējam ir visaptveroša veselības apdrošināšana, kas ir viens no Direktīvas 2004/38 uzturēšanās likumā priekšnoteikumiem, var būt pamats, lai atteiktu viņu iekļaut valsts apmaksātās veselības aprūpes sistēmā?

Apturēt tiesvedību lietā, līdz stājas spēkā Eiropas Savienības Tiesas nolēmums.

Lēmums nav pārsūdzams.

R. Vīduša

Dz.Amerika

V.Poķis